

zaaknummer 2011 T 557 (1)

Beslissing 26 september 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr.T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren en overleden op onbekende data,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
bij leven verbonden aan de Congregatie van de Broeders Franciscanen
Bleijerheide,

en

(wijlen) [naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
bij leven verbonden aan de Congregatie van de Broeders Franciscanen
Bleijerheide,

en

(wijlen) [naam]
geboren en overleden op onbekende data,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
bij leven verbonden aan de Congregatie van de Broeders Franciscanen
Bleijerheide,

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 19 januari 2012. Op 13 maart 2012 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van mr. R.P. Baetens namens de Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus. Op 27 april 2012 heeft mr. J.J.M. Goltstein zich gesteld als opvolgend raadsman van de Ordensgemeenschap, alsmede als zaakwaarnemer voor de erven van de aangeklaagden.

Op 20 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller.

Namens de Ordensgemeinschaft der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus is niemand verschenen. De Klachtencommissie was hiervan vooraf op de hoogte gesteld door mr. J.J.M. Goltstein.

2. De klachten

2.1. Klager behoorde tot een gezin van drie kinderen en was het tweede kind. Zijn vader had werk als schipper op de grote vaart en om zijn moeder te ontlasten, is klager in 1970 op 13-jarige leeftijd naar het internaat [naam] te [plaats] gegaan. De broer van klager zat ook op dat internaat en omdat er veel gesport werd, stond klager hier niet negatief tegenover.

2.2. Als klager zich op het internaat tijdens of na de les ziek voelde, werd hij naar de conciërge gestuurd en die stuurde klager door naar aangeklaagde 2. Hij was het hoofd van de school. Aangeklaagde 2 vroeg of er problemen waren en deelde klager mede dat hij zijn broek en zijn onderbroek uit moest doen zodat hij kon voelen of de testikels van klager opgezet waren, want volgens aangeklaagde 2 was dat altijd het geval bij griep. Aangeklaagde 2 betastte dan de testikels van klager en hij stuurde klager vervolgens altijd naar de ziekenzaal.

2.3. Er werd dan gebeld naar de ziekenzaal en daar aangekomen werd aan klager een bed toegewezen en dan vertelde aangeklaagde 1 dat hij in de loop van de dag/avond nog een medisch onderzoek bij hem kwam doen. Voor dat onderzoek werd een aparte ruimte gebruikt. Daar kleedde aangeklaagde 1 klager uit en klager moest op een bed gaan liggen. Aangeklaagde 1 begon klager op zijn liesstreken te duwen en hij zei dan dat het niet goed aanvoelde. Ook zijn penis werd nog verder bekeken, door zijn voorhuid terug te trekken, omdat daar ook tekenen zouden kunnen zijn. Klager kreeg geen medicijnen, maar er werd hem verteld dat het twee of drie dagen zou duren voordat de situatie weer normaal was. De volgende dag speelde zich weer hetzelfde af en bevestigde aangeklaagde 1 dat het goed ging en dat klager de volgende dag ontslagen kon worden. Dit is ongeveer 2 à 3 keer gebeurd.

2.4. Aangeklaagde 3 liep regelmatig als toezichthouder van het sportgebouw langs de douches om te komen kijken of alles goed ging. Na het douchen werd regelmatig gecontroleerd of de billen goed schoon waren door de billen uit elkaar te trekken. Zo werd gekeken of er geen gras tussen de bilspleet en bij de anus zat, het voetbalveld werd namelijk regelmatig gemaaid en er lag dan hier en daar los gras.

2.5. Het feit dat klager deze seksuele handelingen voor zich hield, werd mede veroorzaakt door het feit dat er door de broeders vaak zeer hardhandig werd opgetreden als kinderen niet wilden luisteren. De schrik zat er derhalve bij klager goed in en over de vreemde handelingen van aangeklaagden sprak klager dan ook met niemand. Na twee jaar op het internaat te hebben gezeten, waren de resultaten van klager niet erg geweldig, zodat zijn ouders hebben besloten hem van het internaat af te halen en hem in 1972 naar een gewone mavo in [plaats] te sturen.

2.6. Klager heeft gemerkt dat hij in zijn pubertijd erg terughoudend is geweest op seksueel gebied en seksuele contacten zoveel mogelijk uit de weg ging. Klager realiseerde zich niet dat zijn achterstand veroorzaakt zou kunnen zijn door het seksueel misbruik. Klager heeft

uiteindelijk in 1976 verkering gekregen met een meisje, met wie hij een aantal jaren later is gehuwd, inmiddels dertig jaar. Ook aan zijn vrouw heeft klager nooit iets over het seksueel misbruik verteld. Rond zijn vijftigste levensjaar heeft klager bemerkt dat hem toch iets dwars zat en had hij last van bepaalde gedragsproblemen. Rond die tijd is ook het seksueel misbruik in de RKK in de openbaarheid gekomen en realiseerde klager zich dat hij aangeklaagden destijds als vaders had gezien, terwijl hij nu ineens beseft dat het volwassen mannen zijn geweest die met hun vingers aan zijn lichaam hebben gezeten voor hun eigen genot. De openbaarheid heeft het probleem bij klager nader bloot gelegd hetgeen menig slapeloze nacht met zich heeft meegebracht. Tot op heden heeft klager geen externe hulp gezocht en alleen het gebeuren proberen te verwerken. Klager was werkzaam bij [naam] en is ten gevolge van de problemen ziek geworden en heeft daarnaast ten gevolge van een tumor een hersenoperatie gehad waardoor hij last heeft van epilepsie en waardoor zijn geheugen is aangetast. Uiteindelijk is klager in 2007 ontslagen door de overheid. Thans heeft klager een WIA-uitkering en verricht hij overdag vrijwilligerswerk.

2.7. Klager verzoekt de Klachtencommissie om zijn klachten gegrond te verklaren. Nu aangeklaagden zijn overleden en maatregelen tegen hen persoonlijk niet meer mogelijk zijn, verzoekt klager dat het advies zich richt op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan en een financiële tegemoetkoming daarvoor. Daarnaast vraagt klager de Klachtencommissie om maatregelen tegen verantwoordelijken en maatregelen ter voorkoming van misbruik, in het advies te betrekken.

3. Het verweer

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. Mr. Baetens heeft in zijn reactie gesteld dat de Duitse Congregatie noch civiel- noch kerkenrechtelijk enige verantwoordelijkheid draagt, maar overste [naam] van de Duitse Congregatie voelt zich moreel verplicht om zich als aanspreekpunt op te werpen nu het wel het enige instituut is binnen Europa dat het Franciscaner gedachtengoed van de in 2003 opgeheven Nederlandse Congregatie deelt. Er is onderzoek verricht naar de levensloop van aangeklaagden in de (zeer incomplete) archieven van de Nederlandse Congregatie. Mr. Baetens concludeert dat niets is gevonden waaruit ook maar enigszins zou kunnen blijken dat gedragingen van aangeklaagden destijds reeds onderwerp van aandacht zijn geweest. Er zijn echter (veel) meer meldingen binnengekomen ten aanzien van met name aangeklaagde 1. Echter, elk specifiek steunbewijs, dat juist de eigen klachten van klager zouden kunnen ondersteunen, ontbreekt. De klachten van klager zijn zeker niet ongeloofwaardig, maar ontberen specifiek steunbewijs en derhalve komen de klachten niet voor een gegrondverklaring in aanmerking.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3. van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.K. Kerk (hierna: de Procedure) moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen : fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De door klager jegens de aangeklaagden 1 en 2 verweten handelingen, te weten het betasten van zijn liesstreken, testikels en penis, zijn gebeurd in het kader van ziekmeldingen en opnames op de ziekenzaal door de ziekenbroeder (aangeklaagde 1) en het hoofd der school (aangeklaagde 2). Die handelingen kunnen als niet ongebruikelijk in het kader van medisch en/of hygiënisch onderzoek worden gekwalificeerd, tenzij die handelingen qua duur, intensiteit en/of andere bijkomende omstandigheden dat karakter te buiten gaan.. Uit de verklaring van klager zelf blijkt niet van dergelijke bijkomende omstandigheden. Er bestaat dan ook geen grond om de klachten van klager tegen de aangeklaagden 1 en 2 gegrond te verklaren. Het feit dat er meer meldingen/klachten tegen de aangeklaagden 1 en 2 zijn ingediend, waaronder ook gegrond verklaarde klachten, is daartoe niet voldoende.

4.3. De klacht van klager tegen aangeklaagde 3 betreft het betasten door aangeklaagde 3 van zijn billen na het douchen. Ook die gedraging kan als niet ongebruikelijk in het kader van hygiënisch onderzoek worden gekwalificeerd, tenzij er bijkomende omstandigheden zijn waardoor die gedraging dat karakter te buiten gaat. Uit de verklaring van klager zelf blijkt niet van bijkomende omstandigheden, zodat er geen grond bestaat de klacht gegrond te verklaren. Het feit dat er ook door een ander een klacht tegen aangeklaagde 3 is ingediend, is daartoe onvoldoende.

4.4. Het vorenstaande betekent dat de Klachtencommissie niet kan adviseren de klachten gegrond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus , als waarnemer van de Congregatie van de Broeders Franciscanen Bleijerheide, de klachten niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 26 september 2012 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en drs. A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.